

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Antithesis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

haec erce in facu feruentiffime fornacis animas egerunt. Sed haec pleniffime libro hypotyposon, nunc fati fuerit delibasse.

Distributio.

Philos.

Distributio, quae proximè ad descriptionem accedit, est vetusta quaedam partitio, in qua singulis respondent, vt in illo pollucis, quod notat Philostratus. Proteus pharius miraculam Homericum est, multae quidem eius diuersaeq; formae, iraquam attollitur, in ignem acceditur, in leonem ex canescit, in suem ruit, serpit in draconem, affilit in pantheram, assurgit in arborem.

Iam Plinij: Aquae subeunt in imbres, rigescunt in grandines, tumescunt in fluctus, praecipitantur in torrentes: Aer densatur nubibus, furit procellis.

Et Solinus de monte Atlante, Manat fontibus, nemoribus in horrescit, rupibus asperatur, sonallet ieiunio.

Et Tertul. Apol. ca. 10. Vani erunt homines, nisi certi sine a primordio. pluffas de caelo iussit, & lydera radiasse, & lumina horuisse, & conitrua mugisse.

Quid hac dictione ornatiùs, nescio quo pacto, vt oculus iuce, sic animus perspicuitate gaudet, cuius artifex est haec figura singulas discernens particulas, vt mens Anaxagorae Homæomeriam.

Variorum distributio.

Modò est in solis nominibus, & à simili casu incipit, vt apud Himerium audacia superat Ixionem, ferocia Salmonem, temeritate Tantalum.

Modò casus confunduntur ad vitandam cacophoniam, vt in illo Plutarchi.

Erat quidem in eo Cyri spiritus, Agesilai temperantia, solertia Themistoclis, vltus Philippi, fiducia Brasidae, eloquentia Periclis.

Modò per homæoptoron clauditur, orationis membris pari tenore fluentibus. Tale illud Ciceronis exemplum pro L. Murrana.

Meruisse verò stipendia in eo bello, quod tum populus Rom. non modò maximum, sed etiam solum gerebat, virtutis: patre Imperatore libentissimè meruisse, pietatis: sine stipendorum patris victoriam, ac triumphum fuisse, felicitatis fuit.

Sed praecitata omnino huius figurae temperies, cum adiunctam habet diuisionem, epinodon, polysyntheton, anaphoram, qualis est illa pro Caesare.

Sed ego Atratino humanissimo, atque optimo adolescenti meo necessario ignosco, quia habet excusationem vel pietatis, vel necessitatis, vel aratis. Si voluit accusare, pietati tribuo, si iustus est, necessitati: si sperauit aliquid, pueritiae. Caeteris non modo nihil ignoscendum, sed etiam acriter est resistendum.

Quid hoc artificiosius: non est ornatus puerilis ingenij, & si quae figura iudicium requirit, haec certe flagitat.

Antithesis.

Praeclearum Rhetorum *κτικλον* est antithesis, figura ad suauem, & illustre dicendi genus accommodatissima, est enim contrariorum, vel certe diuersorum oppositio, quo quidem delectationis aucupio mirificè capiuntur animi, & praecleara quaeque fiunt ex contrarijs. Ex concordia enim, & discordia per rerum nascentium, & interuentium vicissitudines stat mundus, ex antiphongis numeris in musica venustas: ex diuersis coloribus decor in pictura efflorescit: vnde sic credo, vt haec contrariorum oppositio auris delectetur, non secus ac pascitur oculus, cum certantes videt Athletas: nec mirum, si olim antithesis docta figura appellata fuerit.

Crimina rasis.

Librat in antithesis, doctas posuisse figuras.

Laudatur.

Vltus figura varius est.

Primus simplicior, vbi bina tamen opponuntur, & ea diuersa potius, quam contraria, vt: Non nostri ingenij, vel tri auxilij est, Iudices. [Et] *εμοσον τσπο, μη δατυμεσ, ιδιομ τσπο χρο, μη πασαυρερεθε.*

Secundus, cum multa, multis, & ea contraria constanti ordine interiecta per poloptoton, vt in illo Himmerij aduersus Epicurum.

Quomodo autem congruit voluptas laboribus, patientia delitijs, academia meretricibus, philosophia popinis, temperantia impuris adolescentibus. [Et haec neruosa, & ad dignitatem apta.]

Tertius fit nulla casuum connexorum varietate, sed continua geminorum oppositio per anaphoram, & incisa.

Ex hac enim parte pudor pugnat, illinc petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum: hinc fides, illinc fraudatio: hinc pietas, illinc scelus: hinc constantia, illinc furor: hinc honestas, illinc turpitude: hinc continentia, illinc libido.

huius generis insignis est exemplum a

Pro Caes. III. 123.

Antithesis. varij modi. Crisus. Philo de Iosephs.

apud Maximum Tyrium, orat. 4. vbi comparat amicum, & adulatorem.

Quartus, cum plura prae mittuntur similia, quibus deinde contraria pari numero respondent, & ea incisa, vt;

Denique aequitas, temperantia, fortitudo, prudentia, virtutes omnes, cum iniquitate, cum luxuria, ignavia, cum temeritate, cum vitijs omnibus.

Haec erit apta conclusio post geminorum oppositionem ad varietatem, & haec iterum ad pugnam apta.

Quintus est Synchrisis, vbi gemina quidem iunguntur, vel diuersa, vel contraria, sed numerosius, & in iustis, ac paribus membris: non tamen incisis, vt, Vigilas tu de nocte, vt tuis consultoribus respondeas. Ecce tibi alterum membrum pari numero syllabarum, dices a M. Tullio numeratas Ille, vt quo intendat maturè cum exercitu perueniat.

Haec antithesis numerosae pompae potius est, quam pugnae.

Sextus, congeries, in qua diuersa partim bina copulantur, partim plura pluribus, vt in Miloniana.

Est enim haec, Iudices, non scripta, sed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipsa attripuimus, haui- mus, expressimus.

Septimus ridiculus est, dignus Neronianis verbis, quales sunt isti.

Fortia neglecti velabant colla capilli: Et per neglectos velabant colla capillos. Deinde:

Ah quoties umbra porrexi brachia mota: Ah quoties umbra reduxi brachia mota.

Octauus fit per negantia. Cuius adolescentia ad scientiam rei militaris, non alienis praecipis, sed suis imperijs, non offensionibus belli, sed victorijs, non stipendijs, sed triumphis est traducta, valet ad rem exaggerandam per v. g. supra communem morem.

Oxymoron. Proximum est Antithesi contrarium, siue Oxymoron, quod contentionem nominat M. Tull. differunt tamen non nihil.

Antithesi potest fieri ex diuersis. Oxymoron semper ex contrarijs asserit; hoc in eode ponit contraria: illa lenior, & ad sensus accommodatior: hoc vehemens, & in seholi- uarijs, id est ad Hyperbolem magis accedens, qualia sunt illa, innupta nuptia, insepulta sepulta, καὶ ἀσέβητος ἄσεβος. In quibus est, & Anaclastis,

Oxymoron quomodo differat ab antithesi.

scu reflexio vocis. Contentio tota est ad admirabilitatem, & v. g. Oxi- cius vsus in rebus, virtutibus, vitijs exprimen- mori sine dis, quae prodigio aliquid simile habeant, qua- conueniunt. lia sunt illa Aristidis in orat. Themistocles de Xerxe. Mons procellisus nauigatur, fretum in- tegrum ponte commissis pedibus traicitur, per medium Athum nauigant ceteres, in fluctibus currentem Medorum equitatum vicis Hellepontus.

Et in mare equites, in solem tela, atque plagas, & verbera ingeres.

Item Sidon. Apollin qua palude indefinen- ter rerum omnium lege peruersa, muri cadunt, Epist. l. 1. 6. aquae stant, turres flammis, naues sedent, agric- ambulauit, medici iacent, algent balnea, do- micilia conflagrant, struunt yluui, natant sepul- ti, vigilat fures, dormiunt potestates, fone- rantur clerici, Syri psallunt, negotiatores mi- litant, milites negotiantur, student pilae senes, alex iuuenes, armis Eunuchi, literis foederati. Tu vide qualis sit ciuitas, vbi tibi lar fami- liaris incolitur, quae facilius territorium potuit habere, quam terram Philo de mundi opificio. χερμῶν φλέγει, διπρὸν χερμαίνει, ἐὰρ μετὰ πω- ρίσει ὑπερσπαρὸν ἐὰρ πέλει.

Ad hanc quoque figuram attinet illud Ter- c. 44. Apologetico. Nam si qui forte verè de sterilitate Christianorum conqueri possunt, primi erunt lenones, perductores, aquatoli, tum Sicarij, Venenarij Magi, item Aruspices, Arioli Mathematici. His instructu uos esse mag- nus fructus est.

Antisagoge. Affinis est quoque antithesi Antisagoge, nò vulgare orationis ornamentum, quae paria paribus per lat, aut minora maioribus, aut ma- iora minoribus. Quale est illud Plutarchi.

Natalium splendor res est praecleara sane, sed bonum a maioribus profectum, diuitiae in pretio sunt, verum earum possessio a for- tuna pender, quae eas saepe numero ademit ha- bentibus, & non sperantibus obtulit. Magnae opes, tanquam seopus propositae sunt ijs, qui cupiunt: loculos exhaurire, seruis, maleficis, ac calumniatoribus: & quod maximum est, etiam pessimis adsunt diuitiae. Gloria res est, vt ve- nerabilis, ira instabilis, pulchritudo optabilis, sed paruo durans tempore, sanitas pretiosa res est, eademque facile mutatur. Robur dig- na res est laude, ac vato, sed morbo, aut senes- cture facile aboletur, quanquam (vt vno ver- bo